

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 265/07-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť C. L., K., zastúpeného JUDr. O. Š., H., ktorou namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1, čl. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 10 C 188/2005-132 z 15. novembra 2006 v spojení s uznesením z 12. decembra 2006 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 6/2007 zo 14. júna 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť C. L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2007 doručená sťažnosť C. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 1, čl. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3

Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 188/2005-132 z 15. novembra 2006 v spojení s uznesením z 12. decembra 2006 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 6/2007 zo 14. júna 2007 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že k namietanému porušeniu označených práv malo dôjsť v napadnutom konaní (najprv vedenom pod sp. zn. 10 C 188/2005, potom pod sp. zn. 7 Co 6/2007), ktoré sa začalo na základe návrhu manželky sťažovateľa na začatie konania o určenie manželského výživného zo 7. septembra 2005, v rámci ktorého sa navrhovateľka domáhala, aby okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť prispievať na výživu manželky sumou 3 000 Sk mesačne od podania návrhu, t. j. od 7. septembra 2005. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom sp. zn. 10 C 188/2005 v prospech navrhovateľky, pričom pri určovaní výšky výživného pre manželku sťažovateľa zoberal do príjmu odporcu aj diéty. Prihliadol pritom aj na tú skutočnosť, že *„mesačné výdavky presahujú čistý príjem odporcu (príjem bez diét), a je teda nepochybné, že na úhradu týchto poplatkov využíva aj nespotrebované diéty“*.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia označených práv žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu *„aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 188/2005 konal v súlade s Ústavou SR, Listinou základných práv a slobôd, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, O. s. p., zákonom o dani z príjmu, zákonníkom práce aj zákonom o rodine“* a aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy *„v sume 300 000 Sk“* a trovy konania.

Na základe odvolania sťažovateľa proti uvedenému rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd ako druhostupňový súd rozsudkom sp. zn. 7 Co/6/2007 zo 14. júna 2007 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 1, čl. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a čl. 6 ods. 1

dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že „*právny názor konajúcich súdov o tom, že súčasťou príjmu sťažovateľa sú aj diéty - stravné je irelevantné a v rozpore aj s ust. § 277 ods. 2 O. s. p.*“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol a vydal tento nález:

„Okresný súd v Humennom svojím postupom v konaní sp. zn. 10 C 188/2005 a rozsudkom č. k. 10C 188/2005-132, 8305209431 zo dňa 15. 11. 2006 v spojení s Uznesením č. k. 10C 188/2005-132, 8305209431 zo dňa 12. 12. 2006 a Krajský súd v Prešove svojím postupom v konaní sp. zn. 7Co 6/2007 a rozsudkom č. k. 7Co 6/2007 zo dňa 14. 6.2007 porušili základné právo sťažovateľa C. L. na súdnu ochranu a právo na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti na základe zákona a v jeho medziach, ktoré sú zaručené v čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 1, 4, 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Okresného súdu v Humennom, č. k. 10 C 188/2005-132, 8305209431 zo dňa 15. 11. 2006 v spojení s Uznesením č. k. 10C 188/2005-132, 8305209431 zo dňa 12. 12. 2006 a rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Co 6/2007 zo dňa 14. 6.2007. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu v Humennom, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 188/2005 konal v súlade s Ústavou SR, Listinou základných práv a slobôd, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, O. s. p., zákonom o dani z príjmu, zákonníkom práce aj zákonom o rodine.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy v sume 300 000,- Sk a trovy konania Sk 12 456,-, ktoré pozostávajú z dvoch úkonov právnej pomoci podľa § 10 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo výške Sk 6050,- za jeden úkon a 2x paušálnej náhrady vo výške Sk 178,-.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak [§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podstatou námietok sťažovateľa je právne posúdenie veci okresným súdom a následne krajským súdom oproti právnemu názoru, ktorý zastáva sťažovateľ. Túto skutočnosť vníma sťažovateľ ako porušenie označených práv vyplývajúcich z ústavy (čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3) listiny (čl. 1, čl. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3) dohovoru (čl. 6 ods. 1), ako aj vnútroštátnej legislatívy (§ 277 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa domáha, aby všeobecné súdy posúdili nárok manželky sťažovateľa na manželské výživné tak, aby sa pri určení výšky tohto výživného vychádzalo zo mzdy sťažovateľa, do ktorej nie

sú zahrnuté aj diéty, pretože tieto „nie sú príjmom, resp. mzdovou zložkou sťažovateľa, z ktorej by bolo možné vyvodiť čistý príjem sťažovateľa tak, ako to konajúce súdy vo svojich rozhodnutiach odôvodnili“, ale v zmysle príslušných právnych predpisov (zákon o cestovných náhradách, zákon o daniach z príjmov, Zákonník práce) sú, tak ako na to sťažovateľ poukazuje, „stravným, ako náhrada pri pracovnej ceste“, a „sumou spotrebovanou a slúžiacou na to, aby sťažovateľ mohol svoju prácu vykonávať, t. j., aby sa za tieto diéty na svojej pracovnej ceste stravoval“.

Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

Ústavný súd konštatuje, že predmetné súdne konanie bolo právoplatne skončené 19. júla 2007. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu pritom vyplýva, že už „súd prvého stupňa vykonal rozsiahle dokazovanie, pričom správne zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil a následne aj správne rozhodol“. Ďalej krajský súd poukazuje na výstižnosť dôvodov, ktoré vo svojom rozhodnutí uvádza už okresný súd ako prvostupňový súd a s ktorými sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje. Navyše poznamenáva, že „zásada rovnakej životnej úrovne neznamena mechanickú rovnosť medzi manželmi, vyvodzovanú iba z ich zárobkov. Totiž aj v tomto prípade platí ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého pri určení výživného súd prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Preto nestačí len zistiť osobné, rodinné a majetkové pomery manželov, vrátane ich príjmu, ale treba zistiť aj konkrétnu mieru potrieb, danú povahou práce, spôsobom života, zdravotným stavom každého z manželov, prípadne inými závažnými okolnosťami“. Na základe uvedeného dospel krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia k záveru, ktorým označil postup prvostupňového súdu za správny, „ak posúdil, že možnosti a schopnosti odporcu dovoľujú, aby prispieval na výživu manželky takto určenou sumou bez ohľadu na

posúdenie, že časť jeho príjmu tvoria diéty“. Ústavný súd v tejto súvislosti ad hoc poukazuje na to, že kritériom zásadného významu, ktoré krajský súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil a ktoré v záujme zachovania ústavne konformného prístupu nesmie byť pri posudzovaní spornej otázky opomenuté, je skutočnosť, že v konaní pred konajúcimi súdmi odporca, t. j. sťažovateľ priznával výdavky vo vyššej miere ako je jeho mzda bez pripočítania diét. Táto skutočnosť ipso facto sama osebe zakladá logickú domnienku, že príjmové možnosti sťažovateľa musia byť také, aby dokázal tieto výdavky uhrádzať.

Pretože v zmysle platnej legislatívy má vyživovacia povinnosť medzi manželmi prednosť pred plnením akýchkoľvek prípadných iných peňažných záväzkov voči tretím osobám (napr. splácanie úverov, pôžičiek sťažovateľom), prezumoval krajský súd v záujme rešpektovania výkladu textu zákona, ktorý však nesmie byť *contra bonos mores*, ideu meritórneho stanoviska, že aj keď by sťažovateľovi neboli pravidelne každý mesiac vyplácané diéty (napr. z dôvodu práceneschopnosti), t. j. neboli by zahrnuté do jeho priemerného zárobku, aj tak existuje dôvod na postup, na základe ktorého v záujme zachovania zásady rovnakej životnej úrovne manželov konajúci všeobecný súd pri určení výživného bude postupovať správne ak prihliadne na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, t. j. sťažovateľa v širšom kontexte, nielen cez prizmu jeho zárobku. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že kritériom *sui generis*, ktoré má pre správne stanovenie vyživovacej povinnosti medzi manželmi zásadný právny význam, je aj starostlivosť o domácnosť, keďže ako konštatoval už krajský súd *„nie je bezvýznamné, ak manželia nevedú spoločnú domácnosť a neusilujú sa spoločne o zabezpečenie potrieb rodiny a takisto súd prihliadne na starostlivosť o maloleté deti“*.

Aplikujúc východiská zachovávanía legality na napadnuté rozhodnutie krajského súdu ústavný súd konštatuje, že je dostatočne odôvodnené, nevykazuje znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, a napriek tomu, že nezotrváva na platforme reštriktívneho textuálneho výkladu platných právnych predpisov, je s odvolaním sa na už uvedené dôvody ústavne akceptovateľné. Odôvodnenie obsahuje aj zhodnotenie kardinálnej právnej otázky, ktorá podľa názoru ústavného súdu bola dostatočne posúdená, keďže krajský súd významovo správne posúdil dikciu slovného spojenia *„súd prihliadne na odôvodnené potreby*

oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného“, obsiahnutého v ustanovení § 75 ods. 1 zákona o rodine tým, že správne judikoval, že možnosti a schopnosti sťažovateľa dovoľujú, aby prispieval na výživu manželky určenou sumou bez ohľadu na posúdenie, či časť jeho príjmu tvoria diéty, alebo nie.

Vo väzbe na sťažovateľovu argumentáciu o údajných dôvodoch porušenia práva na spravodlivý a zákonný proces je na tomto mieste potrebné poukázať na konštantnú judikatúru ústavného súdu, ktorá ustanovuje, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, I. ÚS 3/97), sťažnosť odmieta podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd v závere konštatuje, že postupom štátneho orgánu nedošlo k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa. Vzhľadom na to sa ústavný súd jeho ďalšími požiadavkami už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2007